

LOCALS DELS ESPLAIS I ÚS DE L'ESPÀI PÚBLIC

ÍNDEX

1. Introducció
2. Últimes reformes de les normatives de civisme d'algunes poblacions.
3. Filosofia d'Esplac sobre l'espai públic
4. Filosofia d'Esplac sobre els locals dels esplais
5. "Exigències/demandes/propostes" a les Administracions Públiques
6. Conclusions
7. Annexos
 - 7.1. Model Conveni
 - 7.2. Protocol ús espai públic: Com fer una instància?
 - 7.3. Resolucions Esplac

1. INTRODUCCIÓ

Els esplais són associacions formades per persones compromeses que treballen per fer un món millor a través de l'educació d'infants i joves durant el seu temps de lleure, els dissabtes a la tarda, majoritàriament, però també en el conjunt dels caps de setmana i durant les vacances de primavera i estiu. Els monitors i monitores voluntàries dediquen part del seu temps a pensar i fer activitats amb la canalla per treballar valors com el respecte, l'altruisme o l'esperit crític, entre d'altres. Els esplais no són entitats aïllades, sinó que s'emmarquen en societat i dins un context determinat. Participen dels barris, pobles i ciutats del país, desenvolupant la seva tasca educativa en un espai i un temps concret. Des de l'esplai s'intenta donar resposta a les necessitats de l'entorn i potenciar un canvi social cap a la millora. Vegem doncs, com el medi on es desenvolupa, afecta directament a la seva capacitat de transformació i activitat de l'entitat.

En aquest context d'interrelació entre l'esplai (infants, monis i famílies) i el medi (barris, pobles i ciutats) és bàsic que entitats sense ànim de lucre com els esplais, però també d'altres associacions que treballen desinteressadament per fer millorar la societat (Casals de Joves, agrupaments escolta o tants d'altres), puguin realitzar la seva tasca amb facilitat, disposant de les eines, recursos i infraestructures necessàries per aquesta finalitat. Així doncs, l'accés a un local en condicions o l'ús fàcil de l'espai públic, de les places i carrers, es converteixen en ingredients de primera necessitat per poder desenvolupar al màxim l'activitat educativa.

Les reivindicacions al voltant de la necessitat d'espai dels esplais i d'altres associacions juvenils no són noves sinó que venen de lluny i formen part de les demandes històriques del conjunt del moviment associatiu juvenil (MAJ), a través, per exemple, dels Consells Locals de Joventut o el propi Consell Nacional de Joventut de Catalunya (CNJC). Així, en la darrera dècada destaca la Marxa Educativa (2006) que va portar a les principals federacions de lleure educatiu de Barcelona a manifestar-se per exigir un major reconeixement, millores en el finançament i molt especialment, a buscar solucions al mal endèmic de la falta de locals en condicions. Ja dins d'Esplais Catalans, és a partir de 2007 i fins a l'actualitat que el projecte Localitza't del Sector Barcelona reivindica també aquests mateixos tres eixos: locals i espai públic, finançament i reconeixement, sense el qual, difícilment es podran trobar respostes satisfactòries des de l'Administració sobre els dos primers.

A l'AGO de 2013 celebrada al barri d'Horta de Barcelona, Esplais Catalans vam aprovar una resolució presentada per l'Esplai MIV de Vilafranca on es demanava una derogació de les ordenances de civisme, que sota l'estela de la capital del país, s'havien anat estenent arreu del territori, denotant una ignorància manifesta de les necessitats i particularitat de les entitats, i menyspreant del tot el concepte d'espai públic. L'any següent, a l'AGO del 2014 de Vilanova i la Geltrú, la resolució que s'aprovava titulada "Ens cal espai per fer esplai!" posava de manifest les necessitats dels esplais per tenir un espai on fer-hi reunions, guardar-hi el material o fer tallers i activitats amb els infants i joves,

expressant la necessitat que els locals comptin amb uns mínims que els facin dignes de la seva tasca educativa i transformadora.

El document que teniu a les mans és el resultat de recopilar la informació que hem anat generant aquests darrers anys sobre la necessitat dels locals i la plena accessibilitat a l'espai públic. En les següents pàgines hi trobareu una anàlisi de la realitat del 2014 pel que fa a la situació dels locals dels espais d'Esplac, així com la nostra posició sobre l'espai públic, i propostes en tots dos camps per mirar de millorar la situació actual. La idea que ens impulsa a crear aquest informe és reivindicar i, alhora, exposar la situació que tenim, i proposar alternatives en la millora i transformació de les polítiques públiques que ens afecten, a més d'oferir recursos als espais i a la seva tasca quotidiana.

2. ÚLTIMES REFORMES DE LES NORMATIVES DE CIVISME D'ALGUNES POBLACIONS

Des de fa ja uns quants anys diferents localitats del territori han emprès processos legals per tal de regular i legislar allò que podríem anomenar “el carrer”; entès tant en sentit físic i material (edificis, façanes, rètols, mobiliari urbà, equipaments, distribucions i remodelacions, etc) com en sentit social i conductual (pràctiques, hàbits, conductes; allò social).

El primer tipus de reformes es coneixen com a **urbanisme**, aquella disciplina l'objectiu de la qual és la creació, transformació i/o supressió de conductes, comportaments i dinàmiques socials mitjançant la organització de l'espai i la distribució dels seus elements. El segon tipus de reformes són aquelles que s'acullen al concepte de **civisme**; un conjunt teòric disciplinar sotmès a constants re-definicions constituït per idees filosòfiques i polítiques; amb càrrega moral (el que és o no és correcte en convivència) i caràcter normativitzador. Així doncs, ens trobem davant una nova onada de mesures que el que pretenen és disciplinar el carrer i la gent que hi viu.

Dit així, però, la qüestió queda presentada de manera arbitrària i sensacionalista, i us preguntareu: “i a nosaltres què, això del civisme?”. Doncs bé, en aquest grup de treball ens hem dedicat a repassar les Ordenances Municipals de Civisme d'algunes de poblacions on Esplac i tenim Esplais; com per exemple Manresa, Vilanova i la Geltrú, Vilafranca del Penedès i Barcelona. Això, juntament amb informació que vam poder compartir a la formació de Locals i Espais Públics de la darrera Monifesta't, ens porta a alguns indicadors que considerem rellevants:

- La majoria de les ordenances restringeixen la vida al carrer mitjançant la restricció de les activitats que s'hi poden dur a terme (ja sigui amb permís de l'Ajuntament o sense).
- Un dels exemples més evidents i més sonats és la **prohibició de jugar a pilota a les places** (sense mencionar, per altra banda, el complet desinterès per habilitar espais de joc pels infants o joves en zones centríques).
- Les restriccions d'aquestes activitats venen acompanyades de sancions econòmiques.
- Aquest tipus de sancions generen paradoxes tant greus com **multar a una persona per regirar un contenidor o per agafar més aigua 'del que toca' d'una font.**
- Es restringeix també l'ús que cal donar-li al carrer i al seu mobiliari, imposant-se així definicions sobre “l'ús oficial” que tenen els objectes i el mobiliari.
- A priori pot semblar obvi i estar-hi d'acord; però és cert que la única funció d'un banc és seure-hi? No pot servir també per fer acrobàcies amb un patí o una bici? O per a què hi dormi una persona sense sostre durant la nit? De la mateixa manera que ho pot fer en una plaça o en una zona porxada? És doncs, el carrer, tant sols un espai per transitar d'un lloc a un altre, o és el carrer un lloc en sí mateix on fer-hi vida?

Pel que fa a la importància del carrer, també és important destacar que l'espai públic cada cop queda reservat a "esdeveniments especials" sense poder fer-ne un ús quotidià, sinó restringit, limitat. Fins i tot a l'hora de realitzar una gran activitat especial o esdeveniment a l'espai públic es posen traves, ja que no sempre ens faciliten materials o serveis tan bàsics com un punt d'electricitat, lavabos portàtils, penjar pancartes o cartells fora d'espais ja assignats... També ens podem trobar restriccions acústiques acompanyades de sancions, que podem penjar o no a la façana sobretot aquelles situades als centres de les poblacions...

Per acabar, també hauríem de ser conscients de quin paper han tingut els infants i joves a l'hora de decidir allò que els afecta realment. En la majoria de vegades, els processos de participació són obsolets. No es creen espais de participació real on es pugui construir entre tots i totes les ordenances de civisme. Així doncs, la ciutadania pren un paper passiu en tot aquest procés.

Les ordenances estan fetes des de la mirada adulta, i a criteri de l'Administració. Sovint quan hi ha un intent per fer partícep a la població, aquesta es redueix a una enquesta o recollida de propostes que no són vinculants.

Des d'ESPLAC compartim les idees sorgides de la Carta de ciutats educadores, la qual entén la participació de la ciutadania com la base per construir entre totes un espai urbà que doni resposta a les necessitats de tota la població.

3. POSICIÓ D'ESPLAC SOBRE L'ESPAI PÚBLIC

Un esplai és una associació on eduquem infants i joves tot jugant, fent excursions i activitats, en la llibertat, el pluralisme, la crítica i la tolerància. Els esplais som agents educatius de primer ordre, tot i que segurament no som prou coneguts i, per tant, tampoc prou reconeguts per la tasca que fem.

Per millorar la nostra tasca necessitem espais educatius per poder fer realitat els nostres projectes. Uns espais educatius que inclouen l'ús de l'espai públic, i on les places i els carrers són espais de tothom.

Aquest espai acostuma a estar conceptualitzat com una realitat material i física, és un entorn palpable: un carrer, una plaça. Però a més, aquest espai físic té una **dimensió simbòlica** inherent: simbolitza alguna cosa. També cal tenir present, que cada espai està dotat d'una **dimensió sociocultural**, ja que aquests no són neutres i generen contextos (no es farà el mateix a una plaça d'un barri o una avinguda d'un altre, ni hi trobarem la mateixa gent habitualment). I per últim, comporta una **dimensió estructural**, és a dir, que hi ha un conjunt de normes que el regulen. Aquestes dimensions se superposen unes amb les altres, i deixen en evidència que l'espai és un context complex més enllà del sentit físic.

Els esplais juguem a les places i als parcs, som una escola de ciutadania, on fem educació integral per a la transformació social, on els infants i joves decideixen què volen fer i com. Aquests espais tenen una disposició concreta de l'espai i aquesta, condiona la interacció amb els agents que hi actuen. Un lloc on realitzem una activitat és un llibre obert ple de significats i de patrons conductuals. Si l'espai ordena, l'espai també educa. I com a eina educativa que és, hem d'aprofitar-nos d'aquestes dimensions i transformar-lo (com agents educatius que som), donar-li un altre significat, i aconseguir fer d'una plaça, un jardí ple d'aventures o d'uns bancs, una cursa d'obstacles. És per això, que aquests espais que reclamem són – i han de continuar sent- eines educatives, ja que les tenim al nostre abast per poder aprendre i compartir-les amb altres persones. I també per aprendre a fer-nos-els nostres i poder construir-hi col·lectivitats i un sentiment de pertinença vers el nostre entorn.

Per altra banda, també cal fer menció a uns petits espais oblidats; aquells espais que són **connectors entre moments o simplement el pas d'un espai a un altre**. A l'esplai trobem molts moments d'aquests, molt oportuns per trencar aquestes "normes de conducta" que s'ha de tenir a l'espai públic. Podem menjar assentats a una plaça, podem esperar el tren mentre jugem o podem anar pel carrer seguint un fil conductor, que aconseguixi fer del camí, un joc en sí. Però també hem de ser capaços i capaces de generar petits rituals en aquests espais connectors, podem educar en cadascun d'aquests.

Per acabar en la “categorització” d’espais, no podem oblidar un dels més importants per nosaltres: **l’espai de referència**. Aquell espai en que és genera la nostra identitat i el sentiment de pertinença al col·lectiu cap a l’esplai. És el cas de la plaça davant de l’esplai o a la que anem sempre a fer jocs. O per excel·lència, el local de l’esplai. És per això, que volem fer èmfasis en la importància del local.

Esplais Catalans fa temps que hem engegat el debat al voltant dels espais educatius i caldrà aprofundir en aquest tema i compartir-lo amb la resta de l’associacionisme educatiu del país. Convindrà seguir treballant per definir els mínims irrenunciabls exigibles a un local educatiu, les condicions d’ús i cessió de locals i espais públics, els compromisos adquirits pels esplais i un llarg etcètera.

A la resolució “Ens cal espai per fer esplai!”, aprovada al 2014 a Assemblea General Ordinària, els esplais d’Esplac ens vam comprometre a seguir fent esplai al carrer per reivindicar l’ús de l’espai públic, a posicionar-nos i declarar-nos obertament en contra dels discursos i de les pràctiques restrictives d’urbanisme i de civisme.

Com entitat, vam decidir seguir aprofundint en el debat i reflexió permanent en relació al tema locals i espai públic, fent-ne partícips els esplais. És per això que va néixer el Grup de Treball de locals i ús de l’espai públic que s’ha anat trobant durant els cursos 2014-2016.

Des d’Esplais Catalans alertem sobre el creixement d’ordenances invasives de drets i de l’ús de l’espai públic en moltes ciutats i pobles de Catalunya. Trobem que sovint, aquestes ordenances tenen un caràcter massa restrictiu i priven o limiten de llibertats essencials com és el joc al carrer, cosa que ens preocupa com a educadors i educadores en el lleure. Volem recalcar, a més a més, que aquestes ordenances de civisme van en augment i, per tant, no són un fet aïllat, sinó una realitat cada vegada més estesa.

4. POSICIÓ D'ESPLAC SOBRE ELS LOCALS DELS ESPLAIS

Un esplai és una associació educativa de proximitat, que s'explica i s'entén fruit d'una realitat concreta molt relacionada amb el lloc on es troba, la proximitat dels infants i de les famílies que hi acudeixen i el lloc on resideixen els monitors i monitores que el fan possible. El local de l'esplai esdevé en aquest sentit un punt referencial, un lloc de trobada pels diversos grups, famílies i monis dels esplais. El local s'acaba identificant amb el propi esplai i passa a concentrar bona part de les activitats que aquest desenvolupa, tant les més visibles com les que no ho són tant.

L'esplai no només té activitat els dissabtes a la tarda, en excursions de cap de setmana o durant els campaments i colònies de primavera o estiu, aquesta part, malgrat ser un valor afegit i que dóna sentit a la seva existència, segurament és petita en comparació amb les hores que hi dediquen els monis des del voluntariat per pensar, organitzar i avaluar les activitats que es duen a terme.

Així doncs, un local d'un esplai ha de donar resposta a almenys tres tipus de demandes. Per una banda, esdevenir un lloc on poder-hi fer activitats amb els infants i joves i on aquests puguin fer-se'l seu i identificar-s'hi; per un altra, ser un punt de trobada pels monitors i monitores amb autonomia per fer-hi reunions, preparar i revisar les activitats; i finalment, ser un espai on deixar-hi el material, la documentació de l'esplai, les tendes o d'altres estris necessaris. Enllaçat amb la segona hi ha també un espai per poder-se trobar amb les famílies i crear espais d participació d'aquestes. En resum, els esplais necessiten un local que pugui ser personalitza't i transitat pels infants, joves i famílies, un espai amb autonomia de moviments sense limitacions burocràtiques, horàries o espacials, i un espai on poder guardar el material del qual disposem.

A partir d'aquesta demanda, des d'Esplais Catalans considerem que els mínims que un local ha de contenir són els següents:

- **Salubritat i seguretat de les participants**, és un espai on hi juguen i creixen infants i joves, cal que estigui en condicions i que l'espai no representi un perill per a les persones que s'hi troben (sistema elèctric, d'aigua, ventilació, sortides d'emergència,...). És important també que l'espai compti amb l'assegurança pertinent.
- Conveni que garanteixi l'**estabilitat necessària pel projecte**. És important que existeixi un document signat entre la propietat, ja sigui pública o privada, i l'esplai on s'estableixin les obligacions i drets de cadascunes de les parts al llarg del temps, així com la forma de resoldre conflictes en cas que aquests es produeixin. Els esplais pateixen un relleu acusat i cal que quedi documentació del règim de relació, buscant que aquesta sigui el més estable i continuada possible.
- **Accés disponible les 24 hores**. Els esplais no demanem exclusivitat en l'ús dels locals però sí la màxima disponibilitat i flexibilitat horària per permetre així que aquest s'adapti a les necessitats de

l'esplai i dels seus monis. Els monitors i monitores dels esplais són persones voluntàries que dediquen part del seu temps lliure a treballar pels infants i joves, aquestes persones en la gran majoria dels casos treballen o estudien, o les dues coses alhora, cosa que fa que per exemple les reunions siguin al vespre o la nit. És en aquest sentit que els esplais demanen poder disposar de les claus dels locals i fer-ne ús en moment on sovint per exemple en centres cívics municipals, no hi ha cap altra activitat. L'Esplai té activitat sobretot els dissabtes a la tarda, també els divendres a la tarda i la resta de dies de la setmana als vespres o nits, almenys d'hauria de garantir poder-ne fer ús durant aquest temps.

- **Sala de material exclusiva**, per garantir la intimitat i protecció de les dades de les famílies i participants. Els esplais acostumen a tenir bastant material, des de cartolines i llaips per a les activitats fins a pintures, estris de cuina o tendes per a l'estiu. Igualment també requereixen d'un espai de secretaria per guardar els fulls d'inscripcions, la documentació de l'esplai o les pòlisses d'assegurança. És important que tot aquest material estigui ben guardat i protegit, per evitar problemes i la intimitat de les famílies i infants.
- **Espai sense barreres arquitectòniques**, adaptat a infants amb necessitats educatives especials i/o diversitat funcional. Els esplais són associacions inclusives i per tant l'espai que utilitzen haurien de garantir l'accés a tot tipus de persones, independentment de la seva diversitat funcional.
- **Autonomia pedagògica, possibilitat de personalitzar l'espai**. Els esplais tenen ànima pròpia i els infants i joves s'hi identifiquen a través d'un color o d'un fulard. És important que l'esplai pugui caracteritzar el seu espai, fer-lo pròxim als infants i joves però també a les famílies i als monis, donant a conèixer que allà hi ha un esplai. S'ha de permetre poder pintar les parets, enganxar cartells o penjar fotografies perquè s'identifiqui l'espai amb l'esplai.
- **Sala/espai de reunions o sala de monis**. Un esplai no pot existir sense infants però tampoc sense monitors i monitores que es reuneixin, discuteixin els objectius, el projecte educatiu i portin a terme les activitats, les valorin, parlin dels infants i dels seus problemes i tracin estratègies pedagògiques per tractar-los. Per aquesta raó es fa imprescindible gaudir d'un espai on es puguin trobar i parlar de l'esplai i del seu funcionament. L'alternativa a disposar d'un espai on reunir-se acaba sent fent les reunions a les cases familiars o en bars, generant més molèsties o obligant als monis a gastar-se diners per tenir un lloc on reunir-se.
- **Mobiliari adaptat a infants**, cadires, taules i armaris adaptats. És important partir d'un cert mobiliari per fer-hi les activitats.
- **Espai públic, cedit o de gestió comunitària, amb capacitat de participar en la gestió**. El local d'un esplai pot ser molt diferent un de l'altre, la propietat pot ser pública o d'una altra associació o fins i

tot d'un particular. En tot cas és important que en cas de ser un espai compartit, l'esplai pugui participar de la gestió i existeixi un espai on poder parlar entre totes les entitats que fan ús de l'espai, això ajuda a tenir un bon clima de convivència i a poder discutir i aclarir malsentesos, establir unes normes comunes de convivència,...

- **Sense contraprestació econòmica o mínima.** El pressupost dels esplais ve en gran mesura de les quotes de les famílies, moltes de les quals i fruit de la situació econòmica que es viu al país, amb dificultats per satisfer les quotes que es demanen. Això recomana que els esplais puguin gaudir dels locals amb algun tipus d'avantatges, pagant un lloguer simbòlic o limitat. Els esplais dinamitzen els barris i generen externalitats positives allà on es troben, així que no és desmesurat que tinguem condicions d'ús millors que les que es troben al mercat immobiliari, altrament es condemna als esplais juntament amb les famílies i els infants, a haver de fer front a quotes exagerades.

En definitiva, els locals són un factor clau pels esplais, és important que estiguin en condicions i que responguin a les seves necessitats. Els protagonistes de l'esplai són els infants i joves, i la tasca dels monitors i monitores és oferir eines per a la seva emancipació i de retruc, poder construir una societat millor. Si els esplais s'han de centrar en excés en els problemes de locals, no només hi perden les famílies i els infants, sinó que hi perdem com a societat.

5. EXIGÈNCIES/DEMANDES/PROPOSTES A LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES

En aquest document no ens volem limitar només a la situació en la qual ens trobem actualment Esplais Catalans, sinó que volem defensar el que considerem i fer propostes per canviar aquesta situació.

En aquest sentit, i per mirar de resoldre alguns dels problemes dels esplais, de l'associacionisme educatiu en general o de la resta d'entitats sense ànim de lucre, el que plantejem és el següent:

En el camp dels locals proposem:

- Viabilitat d'una segmentació dels equipaments públics de nova construcció i adaptació dels existents: permetre als centres educatius o centres cívics entrades específiques, oberts per l'ús de les diferents entitats que ho necessitin.
- Facilitar convenis raonables amb els esplais per l'ús dels equipaments públics.
- Desgravacions als propietaris o propietàries de locals que els lloguin a associacions educatives a un preu per sota de mercat.
- Subvencions específiques per a reformes de locals de les associacions educatives sense ànim de lucre.
- Facilitar la participació en la gestió dels equipaments públics.
- Garantir la participació de l'associacionisme educatiu en els centres educatius.

En el camp de l'espai públic:

- Modificació mitjançant un procés participatiu amb tots els agents que són afectats per les ordenances de civisme que afectin o restringeixin qualsevol ús de l'espai públic per activitats educatives i de lleure.
- Obertura d'un debat amb l'associacionisme educatiu per debatre les bases de les noves regulacions, procés participatiu obert.
- Prohibir el cobrament de taxes a les entitats sense ànim de lucre per a l'ús de l'espai públic.
- Facilitar el procés de sol·licitud per fer activitats en places, carrers o altres espais públics: centres cívics, poliesportius.... per activitats que són pròpies a les associacions i entitats dels pobles i ciutats.

6. CONCLUSIONS

Encara hi ha esplais que no disposen d'un espai físic que doni resposta a la seva activitat, i n'hi ha d'altres, que tot i tenir-ne, es troben amb problemes de salubritat, males condicions, dificultats burocràtiques o limitacions de temps i/o espai. Un dels problemes rau en el fet de no disposar de convenis clars amb l'Administració, l'entitat o el/la llogater/a que els hi cedeix l'espai. Des d'Esplais Catalans, s'ha treballat doncs, amb un model de conveni, que es pugui adaptar a les diferents realitats, i que pugui ajudar a millorar les condicions dels locals. És un dret de les entitats associatives i un deure per part de qui cedeix el local, oferir un espai digne i amb les condicions necessàries per a dur a terme una tasca educativa amb garanties.

Els esplais realitzen una tasca social, pública i voluntària, que esdevé un bé comú per la societat, i a la vegada, es converteixen en un agent educatiu en el creixement integral dels infants i joves, tant d'importants com l'escola, la família o la comunitat. És per aquest motiu, que exigim que les Administracions públiques facilitin convenis amb els esplais en la cessió d'un espai adequat, o bé en la subvenció per l'adquisició o l'arrendament d'aquests espais. El reconeixement de la tasca educativa és el primer pas, i cal seguir treballant, sortint el carrer, reclamant i fent visible la poca resposta que sovint tenim de l'Administració.

L'educació en el lleure viu i creix al carrer, però també necessita un niu on poder gestar-se. Cal seguir dignificant la tasca educativa dels esplais i caus, que esdevé una part important en el creixement integral de molts infants i motor de canvi social.

A més, és molt important que aquests espais estiguin preparats per infants, joves i monitors i monitores amb diversitat funcional. Els esplais pretenen ser un reflex de la societat, i com a tal, un dels trets fonamentals és treballar per oferir una resposta inclusiva per qualsevol tipus de diversitat. Si l'espai no s'adapta a tothom, aquestes persones corren el risc de quedar excloses del projecte. El local ha d'estar adaptat a l'activitat que s'hi realitza i als agents que participen cada dissabte.

Pel que fa a l'ús de l'espai públic, reclamem derogar totes les ordenances de civisme que limiten o regulen l'ús de places i carrers, que imposen normatives de convivència molt restrictives, i que regulen la participació de les persones i entitats en aquests espais. Concebem l'espai públic des d'una mirada educativa, entenem que cal donar-li nous significats allò normatitzat que limita la nostra activitat. L'espai educa, i com a tal, hi hem de tenir accés i poder-ne fer ús.

Hem de tenir present que l'espai públic és de tots i totes, de tothom, i sempre que es faci un bon ús d'aquest, mai hauria d'estar censurada la seva utilització. És feina nostra dur a terme aquesta reivindicació i apoderar-nos dels espais que puguin aportar-nos eines i contextos educatius amb fort significat pedagògic.

7. ANNEXOS

7.1 MODEL DE CONVENI

Es fa difícil establir un model de conveni igual per a tots els casos. En funció de l'entitat acollidora (administració local, església, associació veïnal, etc.) amb qui l'estiguem signant hi haurà uns o altres requisits a complir.

En qualsevol cas, és important tenir clars quins són els aspectes que des del punt de vista de l'esplai cal garantir o estudiar amb detall.

Aquesta proposta de guió està orientada al cas d'un conveni amb l'Administració Pública per la cessió d'espais en un equipament o centre educatiu.

Els apartats que ha de contenir el document de conveni són:

1. Encapçalament
2. Reunits (presentació dels signats, qui són, quin càrrec tenen...)
3. Exposició de motius
4. Clàusules
5. Signatures

A continuació us detallem que ha de contenir cadascun dels apartats.

En color verd trobareu exemples de redactat que haureu de revisar i ajustar a la vostra situació .

Per últim, recordeu que l'EGS i el/la coordinador/a de projectes estan per donar-vos suport en qualsevol aspecte que necessiteu. No dubteu en contactar-los.

1. ENCAPÇALAMENT.

Explicita el tipus de conveni, entre qui es realitza i la data en què se signa.

CONVENI ENTRE L'AJUNTAMENT DE _____, L'ESPLAI _____ I EL CEIP _____
PER A ÚS SOCIAL D'AQUEST CENTRE EN HORARI EXTRAESCOLAR

Nom del municipi, a ___ de _____ del _____

2. REUNITS.

Es fa una presentació dels signants.

Pel que fa a l'entitat acollidora, especialment si es tracta de l'Administració Pública, és provable que s'hi faci constar per una banda la signatura del responsable polític de qui depèn el centre o espai que ens cedirà el local, i per altra banda la del responsable tècnic directe del centre o equipament.

Si la cessió es fa des d'una parròquia o un altre entitat que ens cedeix l'espai i no depèn d'un organisme públic, caldrà que hi surti la signatura del seu màxim responsable o bé, d'una persona a la que aquest autoritzi per escrit.

Per la banda de l'esplai, l'ha de signar un/a representant de l'esplai com a entitat que farà un ús directe dels espais i es responsabilitzarà del compliment dels acords del conveni.

Per garantir la validesa jurídica del document és important reflectir les dades de l'associació

(CAL REVISAR SI LES LLEIS/REGLAMENTS QUE ES CITEN AL TEXT SÓN GENERALIZABLES O VARIEN EN FUNCIO DEL MUNICIPI)

REUNITS

D'una part, l'il·lm Sr/a _____, regidor de _____ que actua en nom i representació de (Ajuntament o entitat d'acollida) _____, d'acord amb les facultats que té atribuïdes en virtut del seu càrrec, assistit en aquest acte de la Dr/a _____, secretària tècnic-jurídica de l'esmentat Ajuntament/entitat d'acollida, que actua segons allò que disposa l'article 92.3 de la llei 7/1985, de 2 d'abril, reguladora de les bases de règim local.

De l'altra part, el Sr/a _____, amb DNI/NIE _____, com a monitor/responsable de l'entitat _____, amb NIF _____ domiciliada al carrer _____, nº _____, de _____, legalment constituïda i inscrita al Registre d'Associacions de la Generalitat de Catalunya, amb el núm. _____, el qual actua en nom i representació de l'esmentada entitat, segons que acredita mitjançant la documentació que presenta en aquest acte.

En la presentació dels signants es pot fer referència a la documentació aportada que acrediti als responsables de l'Esplai.

3. EXPOSICIÓ DE MOTIUS.

S'explicita:

- La Base legislativa i competencial en la qual s'emmarca el conveni de cessió.
- La voluntat política de l'Administració / Organització per realitzar el conveni.
- Reconeixement de la tasca educativa i de socialització desenvolupada per l'esplai en el seu àmbit local.
- Necessitat per part de l'esplai de disposar d'un espai per a desenvolupar la seva a c t i v i t a t associativa.

(CAL REVISAR SI LES LLEIS/REGLAMENTS QUE ES CITEN AL TEXT SÓN GENERALIZABLES O VARIEN EN FUNCIO DEL MUNICIPI)

Primera. Que l'article 7è. del Reglament orgànic dels centres docents públics que imparteixen educació infantil i primària, aprovat per decret 198/96, de 12 de juny, determina que els ajuntaments tenen cura de l'ús social dels edificis i les instal·lacions dels centres d'educació infantil i primària fora de l'horari escolar i durant el període de vacances escolars, d'acord amb la normativa que estableixen, la qual haurà de garantir també el desenvolupament general anual del centre que es realitzi dins d'aquell horari extraescolar.

Segona. Que d'acord amb la transferència num. 13, correspon a (entitat/administració responsable, com el Consell Municipal) _____, la utilització dels centres escolars fora de l'horari docent, la neteja i vigilància així com la col·laboració en altres matèries relacionades amb l'ensenyament. D'acord amb la comissió de Governos de 19 de novembre de 1986, correspon a _____ l'autorització de l'ús de les instal·lacions dels centres fora de l'horari docent, així com la proposta de tarifes i la liquidació de les taxes o preus acreditats per dita utilització.

Tercera. Que el Consell Plenari de l'Ajuntament va aprovar el reglament regulador de l'ús social dels edificis i les instal·lacions dels edificis d'Educació Infantil i Primària i dels Centres Municipals d'Ensenyament, el qual és vigent des del 9 d'octubre de 1998.

Quarta. Que en data 24 de juliol del 2001, la Generalitat de Catalunya va aprovar el Decret 218/2001, pel qual es regula l'ús social dels edificis dels centres docents públics.

Per tot l'exposat i d'acord amb el previst a l'article 9.1 del Decret 218/2001, que regula l'ús social dels edificis dels centres docents públics, i el 10 del Reglament regulador d'ús social dels edificis i les instal·lacions dels Centres Públics d'Educació Infantil i Primària i dels Centres Municipals d'Ensenyament citats anteriorment, les parts actants, reconeixent-ne capacitat legal suficient per a obligar-se formalitzen el present conveni d'acord amb les següents.

4. CLÀUSULES.

Han de constar:

Primera: Objecte del conveni, que és la cessió d'espais d'un centre/equipament a un esplai per a desenvolupar-hi una activitat d'educació no formal.

L'objecte del present conveni és regular la utilització per part de l'entitat _____ de determinats espais de les instal·lacions de _____ per a la realització d'activitats educatives, fora de l'horari de realització de les activitats incloses en la programació anual del centre.

Segona: Naturalesa jurídica, és a dir, la legislació i normativa a la que s'inscriu el conveni i sistema de resolució d'aspectes que surtin fora de la legislació o normativa establerta.

El present conveni es formalitza a l'empar de l'article 10 del Reglament regulador de l'ús social dels edificis i les instal·lacions dels Centres Públics d'Educació Infantil i Primària i dels Centres Municipals d'Ensenyament (BOP núm. 241, de 8 d'octubre de 1998), i per tant, resta sotmès a les seves preinscripcions.

De forma supletòria serà d'aplicació la normativa de règim local en matèria de béns i la vigent relativa a la utilització de centres escolars d'ensenyament primari.

Conseqüentment, el present conveni gaudeix de naturalesa administrativa i les incidències i qüestions litigioses que puguin produir-se en ocasió de la seva aplicació i/o interpretació seran resoltes ben via contenciosa administrativa, un cop esgotada la via administrativa.

Tercer: Règim d'utilització, es a dir, aspectes relatius a les condicions d'utilització dels espais. Aquesta clàusula ha de contenir els subapartats:

• **Tipus d'activitat.**

Educació no formal o lúdic-educatives.

- **Programació/horaris:** Com a mínim cal disposar dels locals durant les franges horàries necessàries per a fer l'esplai i, de ser possible, per fer reunions entre setmana i altres horaris per sortides i arribades d'excursions i campaments.

De setembre a juny, dissabtes de 17 a 20 hores. Puntualment dissabtes matí de 10 a 13 hores. Aquesta activitat puntual s'avisarà a la direcció de l'entitat amb 15 dies d'antelació.

- **Disponibilitat dels espais a utilitzar:** caldria un espai per cada grup d'edat, una sala de caps, un espai permanent pel material, accés a uns banys i a un pati o espai exterior. Cal tenir en compte els possibles altres usos dels espais durant la setmana i les limitacions de "personalització" que això comporta.

Gimnàs (pavelló tancat), pati, menjador i classe de reforç...

- **Usuaris:** membres de l'esplai, famílies i persones vinculades.

Els usuaris de la instal·lació seran única i exclusivament _____. En aquest sentit, abans d'iniciar la utilització de les instal·lacions, l'entitat farà arribar als responsables del Centre la relació d'usuari/àries de la instal·lació.

Quarta: Règim econòmic, és a dir, quantitat i concepte a abonar a l'entitat acollidora, si n'hi ha, i especificació de qui es fa càrrec de les possibles despeses d'utilització dels espais.

Per a la utilització de la instal·lació seran d'aplicació els preus públics aprovats per l'ajuntament, que l'entitat haurà d'abonar a_____.

Cinquena: Obligacions de les parts. Normalment, per part de l'esplai rau en l'assumpció de responsabilitats respecte l'activitat desenvolupada i per part de l'entitat acollidora el manteniment i la cura de l'estat de l'espai, i les despeses d'aquestes si així s'ha definit.

Per l'esplai pot ser interessant que hi hagi una designació de persones de referència per a la interlocució a les que poder recórrer en cas d'incidència.

En algun punt és convenient i coherent reflectir que la responsabilitat del compliment dels acords del conveni recau en el propi esplai (a través dels seus màxims representants).

Obligacions de l'entitat

Seràn responsabilitats de l'entitat usuària de la instal·lació:

1. Adoptar les mesures oportunes per a coordinar el bon funcionament de les activitat.
2. Conservar en bon estat els equipaments i les instal·lacions.
3. Fer-se càrrec de la vigilància i control de les instal·lacions de la neteja i de l'acollida d'escombraries, fixant els procediments operatius per a fer efectives aquestes responsabilitats.
4. Abonar l'import dels danys que es poguessin ocasionar als bens objectes d'utilització, dels quals es faran totalment responsables. Amb aquesta finalitat, estaran obligats a formalitzar una assegurança de responsabilitat civil que garanteixi sense limitació la reparació dels possibles danys en instal·lacions i materials i la indemnització per danys a persones i bens aliens, així com de robatori.
5. No utilitzar l'equipament i la instal·lacions per a finalitats diferents de les determinades en l'autorització.
6. No utilitzar sota la seva responsabilitat espais no sol·licitats per al desenvolupament de l'activitat autoritzada.
7. No cedir, traspasar autoritzar o llogar a tercers l'els espais que s'ha/n autoritzat per al seu ús, ni consentir l'entrada a persones alienes a l'activitat autoritzada.
8. Fer-se càrrec de l'obertura i tancament de l'edifici, mitjançant la persona designada per l'entitat com a responsable i dipositaria de les claus.
9. Presentar un projecte de l'activitat a l'inici del curs, i una memòria final.
10. Acordar amb el director/a del centre la utilització de l'equipament fora de l'horari que figura en el present conveni. En cas que s'hagi d'entrar de forma puntual, el director/a del centre haurà de saber com a mínim una setmana abans.

Obligacions de l'ajuntament:

L'ajuntament/entitat d'acollida _____ assumirà les despeses derivades dels subministraments energètics del/s espai/s autoritzat/s durant la vigència del present conveni.

Obligacions del Consell escolar del Centre:

El consell escolar del centre resta assabentat del. present conveni, i es compromet a facilitar el desenvolupament del mateix.

Amb aquesta finalitat, s'obliga a:

1. Garantir que els espais objecte del present conveni es trobin en condicions per a realitzar les activitats previstes.
2. Avisar a l'entitat amb un mes d'anticipació, en cas que el centre escolar organitzi un acte o activitat que requereixi la utilització de l'espai a utilitzar per l'entitat, dins l'horari assignat a la mateixa.

3. Proporcionar les claus de/ls espai/s a utilitzar per l'entitat al representant designat per aquesta, que serà responsable davant el centre de garantir-ne el bon funcionament.

Sisena: Comissió de seguiment. És el sistema de seguiment del conveni i resolució d'incidències, en el que es defineixen quin òrgan fa el seguiment, la composició, la periodicitat de reunió, la forma de convocar-se, etc.

Es constituirà una comissió de seguiment de la instal·lació que estarà formada per:

- El /la regidor/a o persona en qui delegui
- El/la president/a de Consell Escolar del Centre
- Un responsable de l'entitat /esplai _____

Aquest òrgan tindrà com a funció principal vetllar pel bon funcionament de l'activitat que es realitza a la instal·lació, i fer-ne el seguiment.

Setena: Durada. És important que estigui definida o explicitada la durada i vigència del conveni. Els convenis plurianuals generen una situació de major estabilitat.

També cal contemplar els mecanismes de prorrogació i renovació. Pot ser interessant plantejar-los per facilitar les coses per ambdues parts si s'ha acumulat una experiència valorada positivament i es vol dilatar la durada del conveni per no tornar a fer un procés de negociació.

El present conveni entrarà en vigor en el moment de la seva signatura i serà vigent fins a final de _____

Si no hi ha denuncia queda renovat automàticament.

Vuitena: Causes d'extinció. Especificar sota quines circumstàncies es pot extingir el conveni. És important evitar que l'entitat cedent exigeixi contraprestacions o serveis a l'esplai a canvi de l'ús dels espais, ja que la cessió d'aquests ha de produir-se per realitzar l'activitat ordinària i pròpia de l'esplai.

Seràn causes de resolució o extinció del present conveni, el transcurs del seu termini de vigència, l'incompliment dels seus pactes, així com aquelles altres previstes a la legislació vigent.

5. SIGNATURES

S'entén que en cada exemplar hi ha d'haver la signatura de tots els signants i que cada part ha de poder disposar d'un original del conveni signat per tothom.

És important fer constar el nom i DNI de totes les persones que signen.

Normalment s'han de signar cadascuna de les pàgines integrants del conveni (que a poder ser han d'estar numerades), a més de la darrera pàgina.

D'acord les parts amb els continguts i efectes del present conveni, el signen per triplicat exemplar i a un sol efecte, en el lloc i la data indicats a l'encapçalament.

Persona responsable de l'administració

Responsable de l'esplai

Persona responsable del centre d'acollida

7.2 PROTOCOL D'ÚS DE L'ESPAI PÚBLIC: COM FER UNA INSTÀNCIA?

Una instància és un model bàsic de comunicació escrita amb l'Ajuntament. Té més d'una utilitat, com pot ser el fet de reclamar, demanar o sol·licitar alguna cosa a l'Administració.

És necessària presentar-la a l'Ajuntament de la vostra població quan necessiteu fer ús d'algun espai públic per alguna activitat o celebració: un dinar, concert, una activitat oberta... O també quan voleu posar alguna parada per vendre alguna cosa, com per exemple Sant Jordi o la Castanyada.

Com s'aconsegueix?

És fàcil aconseguir-les a través de la pàgina web del vostre Ajuntament. Normalment és un PDF editable o un document que us l'heu de descarregar i imprimir. Aquesta, s'ha d'omplir i portar-la a l'oficina d'Atenció a la Ciutadania. Si no, és tan fàcil com anar a l'Ajuntament mateix i demanar-la allà, on us l'agafaran i tramitaran.

Què s'hi ha de posar?

En la instància ha de constar: què fem que correspon al "exposo" i què volem "sol·licito".

NOM I COGNOMS		DN/NIF
EN REPRESENTACIÓ DE		DN/NIF
DOMICILI	ADREÇA ELECTRÒNICA	
POBLACIÓ	CP	TELÈFON

EXPOSO

Després d'omplir les dades corresponents, com el nom, DNI, domicili, telèfon... de la persona física que fa la instància, torbem el següent quadre: l'"exposo". Es tracta d'explicar en aquí, quina entitat sou i perquè voleu aquell espai, què voleu fer-hi.

El "sol·licito" -imatge següent- és per demanar allò que necessiteu, l'espai i el material necessari per realitzar el vostre acte.

SOL·LICITO	
DOCUMENTS APORTATS	
DATA	FIRMA DEL/DE LA SOL·LICITANT

Normalment, les instàncies es fan per demanar un espai de la via pública per fer alguna activitat o realitzar algun acte. Cal tenir present fins a quin horari podem realitzar allò que volem fer, i si l'espai s'adequa a les nostres necessitats. Per tant, hem de ser conscients de l'ordenança de civisme de la vostra població i mirar si regula aquests àmbits.

També podem demanar a l'Ajuntament material que ens pugui facilitar la nostra activitat/acta; cadires, taules, un escenari, punt de llum...

I l'Administració ja us avisarà..

En principi, amb uns quants dies abans de realitzar l'activitat programada, l'Administració us ha de fer el retorn de si queda acceptada o no la demanda de l'espai públic que heu fet. En cas que no us digui res, no dubteu i truqueu vosaltres per saber la resposta.

7.3 RESOLUCIONS D'ESPLAIS CATALANS

Resolució en contra de les ordenances de civisme restrictives de llibertats i de l'ús de l'espai públic

El 22 d'agost de 2012 entra en vigor a Vilafranca del Penedès una nova ordenança de civisme i convivència ciutadana, substituint l'antiga de l'any 1995.

Aquesta nova ordenança prohibeix el consum de begudes alcohòliques al carrer quan s'alteri la convivència ciutadana (l'anomenat "botellón"), la prostitució a la via pública, o l'explotació de menors i persones discapacitades en l'exercici de la mendicitat. També prohibeix practicar jocs amb pilota i activitats esportives a l'espai públic, quan aquests posin en perill la integritat física de les persones i de l'entorn urbà. Tampoc no es permeten les baralles, les discussions ni les alteracions de l'ordre a la via pública.

Des de l'esplai MIV (Moviment Infantil de Vilafranca), volem expressar la nostra disconformitat amb aquesta ordenança, ja que creiem que té un caràcter massa restrictiu i priva de llibertats essencials com és el joc al carrer, fet que ens preocupa més com a educadors i educadores en el lleure. Considerem també, que no és un fet aïllat ja que les ordenances municipals de civisme van en augment a diari a diferents poblacions.

Així doncs, aquesta resolució pretén:

- Alertar sobre el creixement d'ordenances invasives de drets i de l'ús de l'espai públic en moltes ciutats i pobles de Catalunya.
- Fer una crida a tots els esplais que formen part d'ESPLAC a informar-se de com es veuen ells i elles afectats i afectades a les seves respectives poblacions amb dites ordenances de civisme.
- En el cas de que es coincideixi amb el posicionament del MIV, procurar d'organitzar-se en comissions en l'àmbit intern de l'esplai per treballar i expressar a nivell local la disconformitat amb les ordenances de civisme.
- Considerar si ESPLAC té la possibilitat d'incloure dins de les seves accions iniciar un treball profund sobre totes aquestes ordenances i si es pot organitzar d'alguna manera per tal d'agrupar-se actuant conjuntament en nom d'ESPLAC tot contemplant l'opció de dur a terme accions per expressar a la societat la disconformitat que el món del lleure sent davant d'aquestes prohibicions.

Resolució presentada per l'espai MIV

AGO Esplac '13

Ens cal espai per fer esplai!

Un esplai és una associació on eduquem infants i joves tot jugant, fent excursions i activitats, d'acord amb un projecte educatiu i un ideari que ens serveixen de full de ruta. Eduquem en la llibertat, el pluralisme i la tolerància, posant la laïcitat en l'eix de la nostra proposta pedagògica. Una escola de ciutadania, on fem educació integral per a la transformació social, on els infants i joves decideixen.

Els esplais som agents educatius de primer ordre tot i que segurament no som prou coneguts i, per tant, tampoc prou reconeguts per la tasca que fem. Aquesta manca de reconeixement social porta associades mancances en el finançament i l'accés a espais per a realitzar la nostra activitat. Per millorar la nostra tasca necessitem espais educatius per poder fer realitat els nostres projectes, espais educatius de dos tipus: ús de l'espai públic - l'espai de tothom, places, carrers, parcs, platges...- i l'accés a locals dignes.

Els esplais juguem a la plaça, ho hem fet sempre i ho seguirem fent. L'ús de l'espai públic és una de les eines educatives que tenim al nostre abast. Volem un espai públic que sigui de tota la ciutadania i que aquesta se'l faci seu. No volem pas un espai públic de ningú. És per això que volem usar l'espai públic, perquè creiem fermament que aquest espai comú és nostre i perquè l'espai públic és, segurament, un dels primers espais on construir col·lectivitats.

Per altra banda, l'associacionisme educatiu té un problema molt greu amb l'accés a locals dignes i fa anys que es treballa i reivindica, la Marxa Educativa del 2006, el Localitza't del sector Barcelona al 2007 i 2013 i un llarg etcètera.

Esplais Catalans fa temps que hem engegat el debat al voltant dels espais educatius i caldrà aprofundir en aquest debat i compartir-lo amb la resta de l'associacionisme educatiu del país. Caldrà seguir treballant per definir els mínims irrenunciables exigibles a un local educatiu, les condicions d'ús i cessió de locals públics, els compromisos adquirits pels esplais i un llarg etcètera.

Pels esplais catalans, és irrenunciable que l'espai garanteixi:

- Salubritat i seguretat de les participants
- Conveni que garanteixi l'estabilitat necessària pel projecte
- Assegurança
- Accés disponible 24 hores (disposar de claus i flexibilitat horària, garantint l'ús intensiu del local per aprofitar-lo)
- Sala de material exclusiva, per garantir la intimitat i protecció de les dades de les famílies i participants.
- Espai sense barreres arquitectòniques, adaptat a infants amb necessitats educatives especials i/o diversitat funcional.

- Autonomia pedagògica, possibilitat de personalitzar l'espai.
- Sala/espai de reunions o sala de monis.
- Mobiliari adaptat a infants, cadires, taules i armaris adaptats.
- Espai públic, cedit o de gestió comunitària, amb capacitat de participar en la gestió.
- Sense contraprestació econòmica o mínima.

En aquest aspecte, creiem que cal un treball compartit amb tots els agents educatius de Catalunya per cercar solucions, tot generant sinergies que facilitin l'accés als locals existents. Caldrà treballar amb l'escoltisme, amb la resta d'entitats educatives, amb els centres escolars i amb les administracions, esdevenint clau el paper de les administracions locals però sense obviar la necessària col·laboració de la Generalitat de Catalunya, les Diputacions o d'altres administracions.

Per tot això, Esplais Catalans ens comprometem a:

• **Els Esplais:**

- A seguir fent esplai al carrer per reivindicar l'ús de l'espai públic.
- A treballar per tenir acords i convenis estables amb l'administració o amb l'arrendador del local que fa de seu a l'esplai.
- Posicionar-nos i declarar-nos obertament en contra els discursos i pràctiques restrictius de l'urbanisme i el civisme.

• **Esplais Catalans a:**

- Publicar el document de mínims del local necessari per fer-hi esplai.
- Seguir aprofundint en el debat i reflexió permanent en relació al tema locals i espai públic, fent-ne partícips els esplais.
- Seguir elaborant i posant a disposició de les administracions dades reals sobre l'estat de la qüestió dels locals
- Instar l'MLP a treballar el tema de locals i espais públics a mesura que s'avanci cap al Moviment d'Educació Popular.
- Instar als Consells locals de Joventut i al CNJC que continuï incidint sobre la problemàtica dels locals.
- Instar les administracions educatives a obrir els espais públics fora d'horari escolar.
- Posicionar-nos i declarar-nos obertament en contra els discursos i pràctiques de l'urbanisme i el civisme,

- Pressionar i dialogar amb l'Administració pública local i nacional, en clau de denuncia i mediació, per tal de combatre i frenar la restricció d'espais propis de la multitud com ara el carrer i les places.
- Crear un grup de treball i un projecte d'Esplac al voltant de la qüestió dels espais educatius.

AGO Esplac '14

